

TÉT

*„Él magyar, áll Buda még,
a múlt csak példa legyen most,
S égve honért, bizton nézzén
előre szemünk...”*

(Kisfaludy Károly)

Tét madártávlatból (részlet)

Tét városa, – az egykor híres mezőváros és járási székhely – Győr-Moson-Sopron megye déli határán, a sokoró-hegyvidék lankáinak és a Rábaköz síkságának találkozásánál fekszik. Tét a Sokoróaljai térség meghatározó települése. Várossá nyilvánításának fontos meghatározója volt, hogy nemcsak statisztikai térségi, hanem foglalkoztatási és kereskedelmi központ is. A megye déli része (eddig) városhiányos térségnek számított. A nagyközség az előléptetést megérdemelte teljes közművesítettsége, erős civil szerveződése és térségi vonzású intézményei miatt is. Ezért válhatott a sokoróaljai térség központjává. A város területe megközelítőleg 56,35 négyzetkilométer; ebből a belterület mintegy 31,1 négyzetkilométer. Lakóinak száma meghaladja a 4100 főt, ebből a munkaképes korú lakosság száma 2497 fő. A lakosság nagy része magyar, de itt élnek a 18. századbéli német telepések leszármazottai is.

Etliche archeologische Funde bestätigen, dass sie seit der Steinzeit her bewohnt war. In der Römerzeit stand hier die Villa der Veteranier, nach der Landnahme war es ein wichtiger Wachposten in der dritten Reihe der Grenzöde, wo sich im XI. Jahrhundert die Petschenegischen angesiedelt hatten.

In Urkunden wurde die Siedlung zum ersten Mal im Jahre 1228 erwähnt. Tethi Bálint, comes petschenegischer Herkunft hat das Dorf als Donationsgut bekommen. „Teth“ ist ein petschenegischer Würdenname und bedeutet: Herzog. Später war das Dorf im Besitz der Familie Poki, die ebenfalls petschenegischer Abstammung war. Móric Poki, der Truchsess von Albert dem Vierten hat hier eine Monasterie bauen lassen, die aber in der Türkenzeit vernichtet wurde. In der Nähe der Dörfer Teth und Poki lag auch Harasz. Diese drei Dörfer, da sie in der Grenzregion waren, haben an den Kämpfen rund um Győr viel gelitten, und sind später ausgerottet worden.

Mit der neuen Ansiedelung im XVII. Jahrhundert hat sich das neue Dorf gebildet, mit dem Namen „Téth“ 1697 hat das Dorf schon ein eigenes Siegel. Im Jahre 1704 hat der österreichische General Heister nach der Schlacht von Koroncó das Dorf abgebrannt. 1715 hat sich der kaiserliche Offizier Ailert Christian die Wunden in der Heilquelle heilen lassen, die im einstigen petschenegischen Tét entsprang. Zum Dank hat er hier über der Quelle eine Kapelle bauen lassen, zu deren Dienste er Deutsche angesiedelt hat. Der Name Szentkút stammt auch von hier.

1770 hat die Komitatsversammlung das Postamt von Szemere nach Tét umgelegt. Tét war von 1771 bis 1950 Sitz der Region Sokoróalja. Statt der abgebrannten evangelischen Kirche hat man mit der Erlaubnis von Maria Theresia eine Barockkirche gebaut, die 1780 eingeweiht wurde.

1786 hat Tét schon 2063 Einwohner. Nach Győr ist es die zweitgrößte Siedlung im Komitat, was die Einwohnerzahl anbetrifft. Anfang des XIX. Jahrhunderts genehmigt das Kompossessorat, dass sich auch Juden ansiedeln dürfen, die eine Synagoge und eine Schule bauen.

Während der Kriege von Napoleon wurde die Gemeinde ein militärisches Zentrum. Der Palatin Josef und der Erzherzog Karl haben im unteren Gasthof von Tét über die Austragungsort der unglücklichen Schlacht von Győr entschieden. Die Komitatsversammlungen von Győr fanden während der französischen Besetzung im Jahre 1809 in Tét statt.

Wir müssen auch über die kulturelle Rolle des Dorfes sprechen. In den Jahren 1795/96 war Miklós Révai hier als Pfarrer tätig. Die vier Literatoren des Reformzeitalters waren auch in Tét wohnhaft: die zwei Kisfaludy, und der Pfarrer Pázmándi Horváth Endre (alle drei Begründer der Ungarischer Akademie der Wissenschaften), dann der Freund des Dichters Berzsenyi, der Gutsbesitzer Téli Takács József.

Die Bodenreform nach 1836 hat die weitere Entwicklung bestimmt. Nach der Niederwerfung der Revolution 1848 hat die österreichische Armee das Dorf besetzt, deren einziger Vorteil war, die Einführung der Hengststation. Mitte des Jahrhunderts hat das Dorf schon 3000 Einwohner. Die Verbürgerlichung zeigen die Vereine: Verein der Landwirte, ein Handwerkerkreis, und zwei Frauenvereine.

Tét entwickelte sich zum Handels- und Finanzzentrum der Region, und hat die Genehmigung, vier Landesmärkte im Jahr zu halten.

Die sanitäre Verpflegung ist hier am entwickeltsten nach Győr. Die einzige Apotheke der Region ist auch hier zu finden, und die Gemeinde hat auch zwei Ärzte seit Anfang der 80-er Jahre.

Der erste Betrieb in Tét war eine Sodafabrik, die im Jahre 1889 von Simon Dentsch und Manó Poll gegründet wurde. Sie haben 1898 auch eine Dampfmühle gebaut, mit der Kapazität einen Wagon pro Tag.

Um die Jahrhundertwende zählte Tét schon 3668 Einwohner. Tét erhielt den Titel „Grossgemeinde“ im Jahre 1908. Zu diesem Zeitpunkt wird auch die Schriftweise ohne „h“ festgelegt, obwohl die Form Téth noch lange gebräuchlich ist.

Ein Unternehmer, namens Vilmos Hüttler hat in Tét ein Elektrizitätswerk angelegt und 1925 wurde die erste Lampe aufgeleuchtet. 1926 hat das erste Schuljahr in der Grundschule von Tét angefangen, und in demselben Jahr hat das Radio in Räumen der Dorfgemeinde ertönt.

Nach der Weltwirtschaftskrise hat der Aufschwung angefangen. 1938 hat Tét schon 4613 Einwohner, von denen 3010 von der Landwirtschaft leben. Mit Familienmitgliedern zusammen leben 851 Handwerker im Dorf, 175 Kaufleute, und die Intelligenz hat eine Präsenz von 184.

Tét hat 1950 durch den Umzug des Bezirksrates nach Győr seine führende Position, die es als Verwaltungszentrum seit 1771 hatte, verloren.

Infolge der Kollektivisierung der Landwirtschaft haben seit 1959 sehr viele Menschen das Dorf verlassen, trotz dessen war es im Laufe der Jahrhunderte ein Zentrum der Region und diese Rolle erfüllt die Gemeinde heute noch.

Aus diesem Grund hat sich die Gemeindeversammlung erfolgreich um den Titel als „Stadt“ beworben.

Diejenigen, die hier wohnen, hoffen auf die fortschrittlichen Entwicklungen, die nicht nur im Leben der Stadt, sondern auch im Leben der Bürger positive Änderungen mit sich bringen.

A város címere:

Hullámos ezüstpályával vágott egyenes oldalú, álló pajzs, hasított felső és alsó résszel.

Első vörös mezejében zöld talaj fölött lebegő egymást keresztező ezüst ekevas és csoroszlya. Az ekevas és a csoroszlya Tét falu 1697. évben használt pecsétjének egyik jellemző alkotó eleme.

Második vörös mezejében zöld talajon álló aranyfonatos kút-káva oszlopokkal, gerendával, ezüstvödörrel és csigával. A csigás kút Tét-Szentkút falupecsétjén látható, melyet egy 1779-es okiraton találtak. Ez a jelkép mint pecsét, és mint címerkép is egyedülálló a magyar heraldikában. A kút Szentkútra utal, ezt a részt „beszélő címer”-nek tekinthetjük.

Harmadik kék mezejében zöld hármashalom középsőjéből kiemelkedő arany latin kereszt, mögötte balra néző kiterjesztett szárnyú fekete sas. A kereszt és a kiterjesztett szárnyú sas a Kisfaludy család címerképe, mely Tét község híres szülöttjére és családjára utal. A fekete sas kék alapon heraldikailag ugyan kifogásolható, de az eredeti címerben is így szerepel.

Negyedik kék mezejében lebegő aranykoronán könyöklő ezüstpáncélos kar, jobb felé vágó aranymarkolatú kivont szablyával, a kar hajlata felett hatágú aranycsillaggal. A szabályos páncélos kar a csillaggal Poky címerkép, mely család a környék birtokosa volt hosszú időn keresztül. Pokvár pusztát is róluk nevezték el. A pajzsot megosztó hullámos pálya a Csangota-ér vízfolyást jelképezi. A pajzs felett háromlombos ékköves aranykorona lebeg, alatta pedig aranyszalagon a község neve, „TÉT”, keretezett fekete betűkkel.

A Pokvári-kastély részletei (magántulajdon)

Számos régészeti lelet bizonyítja, hogy Tét a kőkorszaktól kezdve lakott hely. A római korban a veteránusok villája, a honfoglalás után a nyugati gyepű harmadik vonalának fontos őrhelye, ahová a XI. században besenyők települtek.

A legrégibb helységek egyike, nevét hihetőleg az első birtokosairól kapta (Thet törzsnemzetség). A falu azon része, melyet e nemzetség megszállott, Öreg Teth nevet nyert. A település másik részét Besenyő-Thetnek nevezték, miután e részt egy besenyő törzs töredéke telepítette be.

Egy lakóház a múltból

Tét mellett terült el Chepan Földje település, melynek birtoklásába a király főembere, Theti Bálint vezette be Chepánt 1209-ben. 1228-ban még olvasható említés Thet Demeterről, de utána a nemzetségről már nem.

A besenyők a magyar néppel vegyülve a két évszázad folyamán kezdtek beolvadni a magyarságba, majd az 1242-es tatárjárás után kihalt lett Besenyő-Thet. Bizonyosság Besenyő-Thet megszűnésére IV. Béla királyunk adománylevele, mely 1269-ben keletkezett, mely szerint „Azon Thet földet, mely a besenyőké volt” – Poky Tamásnak, a királyi ajtónálló mesterének adományozta. Később a Pokyak Tét nagy részét birtokolták – de voltak a megye több helységében is földbirtokaik.

Tét egy része Poknak hivatott, és itt a család Szent István vértanú tiszteletére monostort alapított 1251-ben. A monostor egy domboldalon, azon a helyen állott, amelyet a hagyomány tévesen a mai napig Pokvárnak nevez. Pokvár várként nem, csak monostorként létezett.

Az Anjouk alatt valószínűleg sokat fejlődik Tét, majd Mátyás király uralkodása alatt is tovább virágzik. Ez érthető is, hisz háborús vész ezen időkben nem sanyargatta a lakosságot, sem földjeit, melyet megnövelve – kifejlődött a mai nagy határa.

Tét lakói legtöbbször a török hódoltság alatt szenvedtek. A magyar földesurak mellett a török földesuraknak is kötelesek voltak adózni. 1618-ban Bethlen Gábor erdélyi fejedelem hadai vonultak át Téten. Tét lakói már 1627-ben szökдdösni kezdtek, lassan elhagyták lakhelyüket a török sanyargatás és magyar részről a sok ingyen közmunka miatt.

Tét lakóinak sanyargatása odáig terjedt, hogy az 1641-i megyei közgyűlés is foglalkozott Tét sorsával! 1643-tól 1646-ig teljesen elnéptelenedett Tét.

Ekkor a község magyar és török urai tárgyalásba kezdtek, és egyezségben szabályozták közösen Tét jobbágynak adóit. A zsarolás csökkent valamelyest, de csak tengдdtek a község lakói. A német, cseh, vallon és más ún. „véd” had ugyanúgy pusztított, mint a török.

Katolikus templom

A téti földesurak kedvező feltételeinek hatására benépesedik a falu. 1768-ban elkészült a „Theti Helységek Urbariuma”, valamint az úrbéri összeírás. A megyegyűlés 1770-ben a postahivatalt Szemeréről Tétre helyezi. Tét 1771-től 1950-ig a sokoróaljai járás székhelye. A leégett

Tét-szentkúti katolikus templom

De, mint annyiszor, lábra állt a lakosság, és újra a község alapításához fogott. Kezdett az élet visszatérni, benépesült a község. Ezekből az időkől való Tét legrégibb falupecsétfje, ezen felirattal:

„Téth falu 1697”

Tét feltámadását jelzi az evangélikus és a katolikus hívők számának emelkedése. A korábban katolikus község temploma elpusztult. Új templom volt viszont az evangélikusoké. A templomhoz iskola is tartozott.

1704-ben a koroncói csata után Heister osztrák generális felégette a falut. 1715-ben Ailert Keresztély császári tiszt háborús sebeit meggyógyítja az egykori Besenyő-Téten feltörő gyógyforrás. Hálából kápolnát épített a forrás fölé, melynek szolgálatára németeket telepít. Szentkút neve innen származik.

Evangélikus templom

1786-ban már 2063 lakosa van Tétnek. Győr után a legnagyobb lélekszámú település a megyében.

Formálódik a község gazdátársadalma is.

A XIX. század elején a közbirtokosság zsidók megtelepítését engedélyezi, akik zsinagógát, iskolát építenek.

A napóleoni háborúk idején katonai központtá vált a község. József nádor és Károly főherceg a téti alsó vendégfogadóban választotta ki a szerencsétlenül végződő győri csata helyszínét. Győr helyett – a francia megszállás idején – Téten tartották a megyegyűlést 1809-ben.

A község rangját emelik a kulturális élet oly neves emberei, mint az 1795/96-ban itt plébánoskodó Révai

Kisfaludy Károly mellszobra

Ugyancsak Dentsch és Poll 1898-ban napi egy vagon kapacitású gőzmalmot épít.

E század végén a közbirtokosok tulajdona a község. A századfordulón tartott népszámlálás adatai szerint 3668-an laknak Téten.

A 20. század eleje Tét mindkét felének polgári modernizációját mutatja. A pusztákon a célszerű gazdálkodás eredményez egyre több jövedelmet, a belső településeken egyre növekszik a kereskedő és iparos polgárság, ezzel együtt a társas érintkezés változásait jelző egyletek száma.

1908-ban nyeri el a nagyközségi rangot. Ekkor rögzítik hivatalosan a „h” nélküli írásformát (bár a „Téth” formula is sokáig használatos).

Tét nem vált hadszínterré az I. világháborúban, ellenséges katona nem lépett földjére. A forradalom, ellenforradalom sem követelt nagy véráldozatot. Tét háborús kára az elesetteken, rokkantakon túl a község szerves fejlődésének megakadása volt, bár már közel járt ahhoz, hogy mezővárossá növekedjen, de a piac erőszakos korlátozása, a hadigazdálkodás elfújta a reményeket. A fejlődés megtorpant. Eredmény: félig falu, félig város.

Miklós. A reformkor négy kiváló literátorának egy-egy életszakasza is Téthez kapcsolódik: a két Kisfaludy, az itt plébánoskodó Pázmándi Horváth Endre (mindhárom a Magyar Tudományos Akadémia alapító tagja), valamint Berzsenyi költő barátja, Téli Takács József földbirtokos.

Az 1836 utáni birtokreform meghatározza a fejlődést. Az 1848-as forradalom leverése után néhány évig osztrák katonaság szállta meg a falut, melynek egyetlen előnye a méntelep meghonosítása volt. A század közepére a lakosok száma eléri a háromezretet. A polgárosodást jelzik az egyletek: gazdakör, iparoskör, két nőegylet.

Tét a járás kereskedelmi és pénzügyi központjává vált: négy országos vásárra kapott engedélyt. Az egészségügyi ellátás Győr után itt a legfejlettebb. A járás egyetlen patikája itt van, két orvosa is van a községnek már az 1880-as évektől.

Tét első „gyára” a Dentsch Simon és Poll Manó alapította szódagyártó üzem 1885-ben.

Az iskola és az ÁMK főépülete

A Kisfaludy-emlékmű

A háború csaknem száz idegen áldozatot követelt a községben. 1944-ben a lakosság egyik rétegének likvidálását jelentette a zsidóság elhurcolása, és ez a kereskedelemben érzékelhető leépüléssel járt.

A 18–20. században, 180 éven át volt szék-helye a sokoróaljai járásnak, ugyanezen időszakban itt élt a környék legnagyobb iparos és kereskedő rétege. A járás kereskedelmi és pénzügyi központjává vált, valamint az egészségügyi ellátás is itt volt a legfejlettebb Győr után, 1945-ig földbirtokosi székhely.

Utcarészlet

Egy Hüttler Vilmos nevű magánvállalkozó létesített villanytelepet Téten és 1925-ben kigyulladt az első villanylámpa. 1926-ban megnyílt a községi polgári iskola és ebben az évben szólalt meg az első rádió a Faluszövetség helyiségében.

A nagy világválság után elkezdődött a fejlődés. 1958-ban 4613 lakosa volt Tétnek. Jellemző, hogy mezőgazdasági termelésből éltek 3010-en (családokkal együtt), az iparosok 851-en, a kereskedők 175-en, az értelmiségiek 184-en voltak a településen. A községi egyletek száma nem csökkent, sőt 14-re növekedett.

Virágok a parkban

1945-ben 403 családnak 1878 holdat juttatott. A földosztás és a falu belterülete részben megszabadult a földesúri birtokoktól, amelyek helyén 205 házhelyet parcellázhattak.

Tét 1950-ben a járási tanács Győrbe költözésével elvesztette az 1771-től élvezett közigazgatási pozícióját. 1957-ben, az országban harmadikként, a megyében elsőként takarékszövetkezet létesült Téten.

A művelődési ház építését 1957-ben kezdték meg és 1961-ben tovább bővítették.

Több termelőszövetkezet is alakult, melyek később Kisfaludy Károly Termelőszövetkezet néven egyesültek. A mezőgazdaság kollektivizálása elől 1959-ben

A művelődési ház és a könyvtár épülete

1988-ban az ÁFOR-ral közösen a 83-as út mentén benzinkutat is.

A Földműves-szövetkezet 3 bolttal alakult. A kereskedelmi hálózat összefogására 1962-ben megalakul a Sokoróaljai ÁFÉSZ, amelynek központja Tét, az önállóságát 1978-ban veszti el és beleolvad a Győri Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezetbe.

A hatvanas évek elején a lakosság mintegy háromnegyede nem mezőgazdaságból él, a helyi termelő- és szolgáltatóipar, kereskedelem, valamint az ingázás adja a megélhetési

Óvoda

nagyon sokan elhagyták a települést. A falu ettől kezdve lélekszámban nagymértékben csökkent és a fejlődés is ilyen irányú lett.

Az 1960-as évek közepén fellendül a bogyós gyümölcsűek termesztése, szakcsoport alakul.

A háborút követően Magyarországon stratégiai kérdéssé vált a mezőgazdaság gépesítése. 1949. július 3-án a SOKORÓ Kft. jelenlegi telephelyén avatták fel a Téti Mezőgazdasági Gépállomást.

1952-ben hat fő alapító taggal létesült a Téti Építőipari és Épület-karbantartó Kiszövetkezet; építettek társasházakat, saját irodaházat, sőt

ÁFÉSZ-áruház

lehetőséget. A mikrotársadalmi rétegződés alaposan megváltozott. A polgárosodás következtében az infrastruktúra fejlesztése is szükségesnek bizonyult. Megindul a vízmű építése. 1964 nyarára elkészül a gyenesdiási üdülő földszinti része, a munkákat szombat-vasárnap végezték társadalmi munkában.

A hetvenes években több győri nagyvállalat filiát telepít: Lenzösvő, MEZŐGÉP, Elzett Lemezárugyár.

1983-ban elkészül az új általános iskola és sportpálya. 1985-ben új idegenforgalmi épülettel gazdagodik a

Kukorica csárda

település, felépül – a Csillag vendéglő helyén – a gasztronómiai igényeket kielégítő Kukorica csárda.

1987-re befejeződött a telefonközpont modernizálása.

1988-ban új épületben folytatódik az óvodai nevelő munka, ebben az évben ünneplik meg Kisfaludy Károly születésének 200. évfordulóját.

Az 1990-es években megvalósított beruházások és fejlesztések eredményeként Tét teljes közművekkel ellátott település:

- A telefonhálózatba a lakások 56%-a kapcsolódott be.
- Az 1994-ben befejezett csatornahálózatra a lakások 99%-a rácsatlakozott.
- A gázhálózatra a lakások 63%-a kötött rá, miután a kiépítés 1995-ben befejeződött.
- A háztartási hulladék gyűjtése és elhelyezése szervezett formában, 100%-ban megoldott.

Virágszegély-díszítés

A város lakásállománya 1542 db, amelynek 79,8%-a összkomfortos. Az összes úthálózat hossza 23 km, 100%-ban szilárd burkolatú.

Az 1990-es évektől kezdve a tulajdonviszonyok változásával csak a SOKORÓ Gépgyár maradt egyben (itt a dolgozók lettek a tulajdonosok), ami kevés helyen történt így. Ez nagyján meghatározta a település és a körülötte lévő kis falvak munka-lehetőségeit.

A gyár saját erőből és a Mercedes cég segítségével új munkahelyteremtő beruházást végzett, így mára már egy nemzetközileg is elismert üzem működik, 900 fő állandó dolgozóval. Az üzembe 47 környező településről szállítják a dolgozókat külön autóbuszjáratokkal, és sok helyi lakosnak ad munkát kábelszerelő, kovácsoltvas, kazán, karborobot, valamint mezőgazdaságigépgyártó és -tervező üzemében.

A SOKORÓ Kft. bejárata

A SOKORÓ Ipari és Kereskedelmi Kft. Magyarország harmadik legnagyobb mezőgazdaságigép-gyártó vállalata.

1993-tól az önkormányzat közös igazgatású közoktatási intézményként működteti a Kisfaludy Károly Általános Művelődési Központot, melynek része a bölcsődei csoport, a 150 férőhelyes napközi otthonos óvoda, a 8 évfolyamos általános iskola, zeneiskola, a könyvtár, az eltérő tantervű osztályok és a művelődési ház. 2000 év őszétől esti gimnáziummal is rendelkezik a település. A 6–14 éves korosztály nevelése-oktatása 3 épületben történik. Az iskola 21 tanteremmel, 1 tornateremmel, 1 tornaszobával és 1 szabadtéri kézilabdapályával, konyhával, étkezővel, iskolai könyvtárral rendelkezik. A tanulók létszáma jelenleg 395 fő, 18 tanulócsoportban történik a tanítás, az oktatás 100%-os szakos ellátottságú.

A zenei oktatás 1976-ban indult, 16 általános iskolás részvételével. Mára már olyan zenekarral büszkélkedhet, amely hazai és nemzetközi sikereket mondhat magáénak. Nagy sikerrel szerepeltek több hazai fesztiválon, Németországban, Lengyelországban,

Vásáron a SOKORÓ Kft. termékei

Kábelkötegek szerelése

Téti Ifjúsági Fúvószenekar

Szlovákiában. A megye több mint 50 településén hallgathatták a zenekart falunap, fesztivál, roadshow, búcsú, zenei ébresztő, térzene, szüreti felvonulás, bál, zászlószentelés alkalmával! A zenekar repertoárja a zeneirodalom szinte valamennyi ágát felöleli: indulók, keringők, polkák, klasszikus zene, operarészletek, filmzenék, könnyűzene, musical, slágerek.

Az ÁMK aktívan részt vesz a város kulturális életében, az önálló rendezvények mellett (farsang, anyák napja, mikulás, karácsony) szervezi a nemzeti ünnepek méltó megünneplését. Az intézmény névadójának emlékére minden évben megszervezik a „Kisfaludy Napokat”, amely kistérségi rendezvénné nőtte ki magát és 800–1000 főt megmozgató kulturális fesztiválnak tekinthető.

Európa-park részlete

A művelődési ház ad otthont számos rendezvénynek, itt működik a kábel tv, több civil szervezet itt otthonra talált a falain belül: Idősek Klubja, Diabétesz Klub, Tini Klub, Ifjúsági Klub stb. A művelődési ház tevékenysége kiterjed a polgárok tájékoztatását célzó kábeltévézés képűség és a negyedévenkénti Téti Híradó című újság megjelentetésére és folyamatos gondozására.

A testmozgás iránti igény és a lakosság szórakoztatásának lehetősége évtizedek óta napi valóság településünkön. A város rendelkezik megfelelő labdarú-

A Tétéi Takarékszövetkezet épülete

A közigazgatási területen két védőnői körzet működik. 1985 óta folyamatosan gyermekorvos is tevékenykedik, aki szintén körzeti feladatokat is ellát.

Az 1992 óta működő fizioterápiát a környező községek lakosai is igénybe veszik. A 2 gyógyszertár több környékbeli települést is ellát. Nagy figyelmet fordítanak a városban a rászoruló idős korúakra, az Idősek Napközi Otthona 1973 óta működik, amely a rászorulóknak részére biztosítja a szociális étkeztetést és gondoskodik ellátásukról.

A település és a környék egészségügyi ellátásában rendkívül fontos szerepet tölt be – 1954 óta – a mentőállomás, mely 2 gépkocsival áll a betegek, bajba jutottak szolgálatára.

A közbiztonságot 5 fős rendőrségi körzeti megbízotti állomány felügyeli. Munkájukat segíti a 2000 év márciusában megalakult Polgárőrség.

A helyi postahivatal a postai szolgáltatások mindegyikével rendelkezik. Tétén pénzintézeti tevékenységet és szolgáltatást a Tétéi Takarékszövetkezet végez, mely térségi kirendeltségi hálózata révén számottevő forgalmat bonyolít.

Jelentősen növekedett a működő vállalkozások száma, ami jelenleg 182. A kiskereskedelmi üzletek száma 71. A vendéglátóhelyek száma 13-ra emelkedett.

1995-ben megalakult a Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulása, amelynek 14 település a tagja, központja Tét.

1997. július 1-jétől működik a városban a Győr-Moson-Sopron Megyei Munkaügyi Központ Tétéi Kirendeltsége.

1999. november 1-jén került átadásra a katolikus temető ravatalozója.

gópályával, tornacsarnokkal, öltözőkkel, van egy kétsávos automata tekepálya, bitumenes és salakos kézilabdapálya. A labdarúgó- és tekecsapat a megyei második osztályban versenyez. A két sportág 70–80 játékost foglalkoztat. Kiemelkedő a 14–18 évesek aktivitása a labdarúgásban.

Két háziorvosi szolgálat működik Tétén, önálló rendelőkkel, amelyek felszerelése biztosítja a színvonalas ellátást. Két fogorvosi körzetben kb. 7000 fős népességet látnak el, hisz a környező települések polgárai is ide járnak.

*Kopjafa
az Ifjússág Parkban*

Európa-ház

Internet kávéház

2001 júniusában került átadásra a Vocational Academy Alapítvány tétí Európa-háza, gyermekeink és unokáink „Jövőháza”, ami a tétí és sokoróaljai polgárok találkozási pontja lehet mindnyájuk épülésére, gyarapodására, a szabadidő hasznos eltöltésére.

A település évszázadok folyamán a térség központja volt és jelenleg is betölti ezt a szerepet, ezért az önkormányzat képviselő-testülete 2001-ben sikeresen pályázott a városi cím elnyerésére.

Bízva a pozitív irányú változásokban, amely nemcsak a város, hanem az egyének, polgárok életében is változásokat hozhatnak, mottóként szolgálhat az itt élőknek, segíthet lokálpatriotizmusunk kialakulásában Kisfaludy Károly: A hazafi c. verséből egy idézet:

„A haza oltárán örökön ragyog a nemes élet,
Mely szentelve magát, néki javára került;
És ha magas bért nem lelsz is mindjárt, ha korodnak
Irgyiló nyelvén érdemed alkonyodik,
Háttra ne lépj, inkább kettőztesd minden erődöt,”

It is proved by numerous archeological finds that this settlement has been inhabited since the Stone Age. In the Roman times here was the veterans' villa, after the Hungarian conquest it was an important watch post of the western march's third line, where the Rechenegs settled in the XI. century.

The settlement itself is first mentioned in a charter dating back to 1228. The village was given as a donation estate to Tethi Bálint who had Pecheneg origin. Teth is a Pecheneg title meaning: duke.

Later another Pecheneg family, called Poki, took possession of it. Poki Moric, the courtier of IV. Bela king, had a monastery built here but later in the time of the Turkish occupation it was ruined.

Near the villages Teth and Pok there was a third one called Haraszt. These three villages – they belonged to the frontier line – suffered a lot because of the battles next to Győr, what's more they became unsettled.

In the XVII. century there was a resettlement and as a result of that the new village, Teth was established. In 1697 it even had an own stamp.

In 1704 after the battle in Koronóc Heister Austrian general had the village burnt.

In 1715 Ailert Christian imperial officer had his war wounds healed here by the spa spring water in the Pecheneg Teth. As a token of his gratitude he had a chapel built above the spring and for serving it he made German settlers come here. Its name Szentkút (Holly Well) derives of this origin.

The county assembly relocated the post office from Szemere to Teth.

From 1771 till 1950 Tet is the seat of the Sokoróalja district. For replacement of the burnt evangelical church in 1780 there was a new barokk style Church inaugurated. The permission for the building was given by Maria Teresia in person.

In 1786 Tet had already 2063 inhabitants. At that time it was the highest but one population in the county, the biggest settlement was Győr. In the XIX. century the landowners contributed to the immigration of the Jewish who established a synagogue and a school.

At the time of the Napoleon wars the village became army headquarters. The down inn of Tet was the spot where Josef nádor – the deputy of the king – and Charles archduke decided about the exact location of the battle near Győr. It had an unfortunate end.

In 1809 – at the time of the French occupation – Győr hold the county assembly in Tet.

We also have to mention the cultural role of the village.

In the years 1795/96 Révai Miklós was the priest here. Four outstanding literary of the era of reforms were also from Tet.

Namely the two Kisfaludys, Pázmándi Horváth Endre priest (all the three of them were the founding members of the Hungarian Academy of Science) and Téti Takács József landowner who was the poet Berzsenyi's friend. Their reputation contributed to the fame of the village.

The estate reform after 1837 determined the way of improvement.

After suppressing the revolution in 1848 the village was occupied by the Austrian army for some years. It had merely one advantage: the stud farm was introduced.

By the middle of the century the number of the inhabitants reached the number

3000. The beginning of the urbanization, are signed by different associations, like farmers' union, artisans' union, and two women's union.

Tet became a trade and financial centre of the region, it got the right to organize four country fairs.

The health supply is the second best improved in this region, Győr the county seat is in the best position. The only pharmacy of the district is here, and it has had two general practioners from the eighties.

Tet's first „factory” was a soda water producer firm, established by Deutsch Simon and Poll Manó in '1889.

Deutch and Poll built a steam mill as well in 1898 with the capacity of one wagon per day

By the census taken at the turn of the century (1901) ther were 3668 people living in Győr. In 1908 it got the title of a big village. And this was the time wh en its spelling without 'h' was officially recorded. (Although the form Thet was used for a long time after it.)

An entrepreneur Hüttler Vilmos established an eleccrical site in Teth and in 1925 the first light lit .In 1926 an elementary school was opened and the first radio began to work in the room of the village association in the same year.

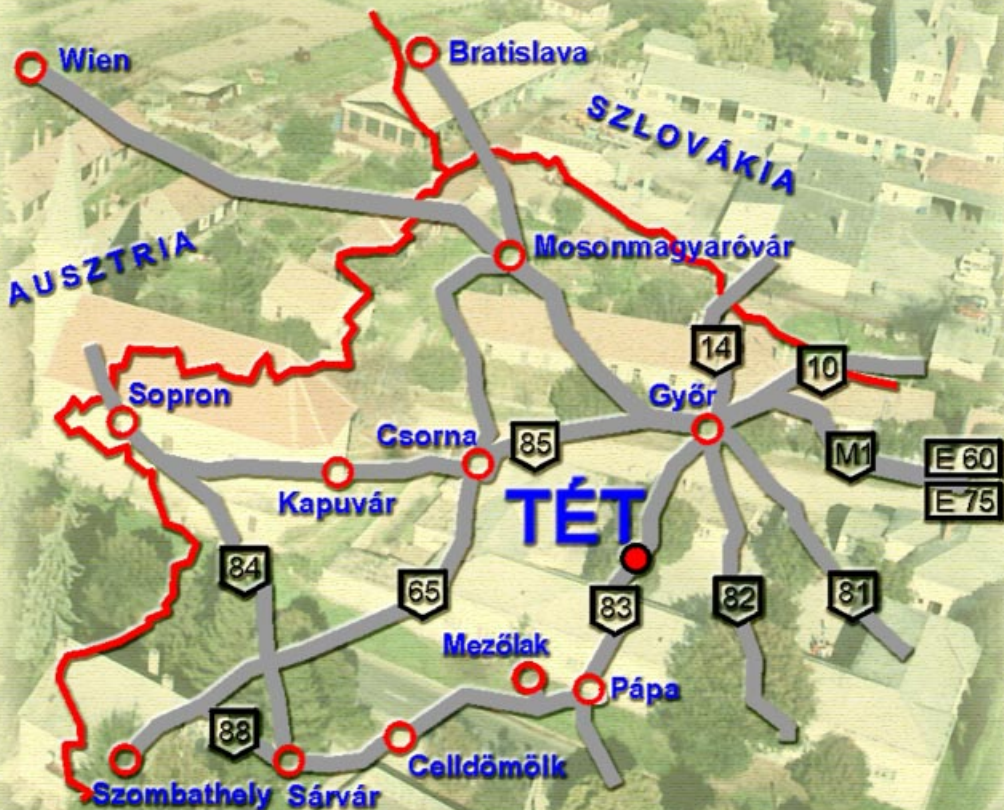
After the great general recession a noticeable improvement began to occure. In 1936 the village had 4613 inhabitants. It is typical that 3010 of them made the living from agriculture. Including the family members there were 851 artisans, 175 tradesmen and 184 intellectuals in the settlement.

In 1950 when the district council moved to Győr the settlement lost its high rank administrative position it had had since 1770.

In 1959 many people left the village because of the collectivization in the agriculture. But inspite of this it has been recorded as the centre of this region and it can be conidered the same even now.

In 2001 the local authority applied for and won the right to be a town.

The local citizens do hope in their promising future, bringing poztive changes into their individual lives and for their town as well.

Megjelent a várossá avatás alkalmából.

Alkotók, szerkesztők, támogatók:

*Fodorné Csécs Katalin, Katona Szabolcs, Kolozsvári Attila, Vámosi Csabáné,
SOKORÓ Kft., Szabó Tibor, Nagy Ottó László, Varga Károly, Kapuy Mihály,
X-Meditor Kft., Katona Györgyné*

Főszerkesztő: Katona Szabolcs

*Copyright © Minden jog fenntartva, beleértve a másolat és másodközlés jogát is!
Bárminemű felhasználásához a főszerkesztő engedélye szükséges!*

Felelős kiadó: Tét Város Képviselő-testülete

Nyomdai előkészítés:

*X-Meditor Lapkiadó, Oktatás- és Rendezvényszervező Kft.
9023 Győr, Csaba u. 21. Tel./fax: 96/329-299, 312-597*

Nyomdai munkálatok:

Palatia Nyomda és Kiadó Kft. 9022 Győr, Tarcsay V. út 12.